surin aitun, sool keldren nink heringid tol-pool Tüna jõkke saa tuhhanda pütti kaupa essiärralikun aitun. Nida saap se sure kauplemise läbbi mõnni wilja-terrakene nink mõnni hä linna punnakene, mes sinno nurme pääl om kassunu nink sinno käest läbbikäünu, kawwele male sadetus nink prugitas ihho toiduses nink kattes mõnnest innemisest, keddas sinna eale ei olle nännu, ei sa ka omme silmiga nätta. Ussu minno, armas küllamees, — sedda suurt kauplemist om Jummal omman tarkusen immetaolikult säednu, nida et innemise kigin paigun oppisse, — et meie üts töist peame orjama ja awwitama eggaüts omma tö nink waiwaga.

Minna olle Rija lina Liiwlandi-ma pä-linas kutsnu. Ent pä-linas ei kutsuta tedda mitte ütsinda suruse nink kauplemise pärrast, enge ká sepärrast, et üllemba kohto, mes meie armolik Keisri her Liiwlandi male om säednu, Rija linan omma nink sääl meie ma eest hoolt kandwa. Siin omma üllemba kohto, mes allamba kohto mõistmisi kinnitawa wai mudutawa. Siin ellap Kindral-kubberner, siin om Hoowrihtri nink Kubbernemango-wallitsuse-kohhus. Siin ellap ka meie Ewangeliumi-Lutteri ussu koggoduste piiskop nink kannap piiskopi kohtuga hoolt meie kerrikuide nink koggoduste waimoliko saisuse eest.

Ent Rija liin om ka kigewannemb liin meie maal — nink temma ehhitamisega om luggu nidade olnu: Seitsme saa ajjastaja eest olli kiik rahwas, mes Some lahhest seni kui tol pool Tüna jõkke, sure merre nink Peipsi wahhel, elli — paggana rahwas nink orjas tühje wäärjummalid nink kummard-neid pühhas petu puie al nink töije neile ma wilja nink ellajid ohwris, — ohwritsiwa ka saggede innemisi, keddi nemma ärratapsiwa. Muido mõist rahwas kül maad harrida, karja piddada, willo ketrada nink rõiwast kudduda. Püüdsiwa ka kallo järwist nink

jõggist nink tapsiwa kütti wisi linde nink muid mõtsellajid, sest mõtse nink soid olli tol kõrral wäega paljo meie maal. — Ent rahwas elli troppi- ehk seltsiwisi wannembide al nink olli neil üttepuhku taplemine nink sõdda töine töisega nink ka ümbrekautse rahwaga. Es olle neil märastege hääd kõrda, — ni kui kunnage paggana rahwa man, sest Jummala sõnna nink säedust nemma es tunne. — Ent sis elli kolmesuggune rahwas meie maal, kel olliwa essisuggutse kele nink ellamise wisi nink tüllitsiwa ikkes töine töisega. Na lätsiwa surin troppin töiste piri sisse, läütsiwa maiu pallama, risusiwa karju, häetiwa wilja põllo pääl ärra, waiwasiwa nink tapsiwa nõrku naisi nink latsi, ehk wõttiwa neid ka wangiwisi ütten, et nemma neid koddun wäärjummalile ohwritses ehk rasset orjust neide päle pannes. Se kolmesuggune rahwas olli: Ma-rahwas, mes Some-merrest seni kui Wirzjärwe lõunepolitse otsani elli, — Liwi-rahwas, — mes Wirzjärwest sure merreni iste, nink Lätti-rahwas, mes lõunepool olli. — Liwi-rahwas om nüüd pea kiik ärrakaonu, mõnni tuhhat ellap ennege weel Sallatse kihhelkunan, ranna weren, — nink neide keel saap pea otsani ärrakaoma, sest et nemma parhillake jo kiik selget lättikeelt kõnnelewa. Lätti-rahwa mannu tulliwa 700 ajjastaja eest Saksa kaupmehhe, kea mõnne sure laiwaga Tüna-jõe sisse olliwa lännu. Lätlase rõemustiwa sest wastsest kaubast, mes ne mehhe neile töiwa, nimmelt mürgitsist asjust, — ni kui kirwe, wassara, ohherti, sagi nink mu tulluliko asja, — mes nemma essi es mõista tetta, — nink naisile — sedda sa wõit pea arwata — olli suur rõem nõgladest, käest, kirriwast rõiwast nink paeltest, helmedest nink ka wäikust peeglist, kun nemma omma illosat palget selgede näggiwa. Säratse kauba eest nemma anniwa wõerile mehhile hääl melel, mes nemma tarwi-